

Valdkond	Sotsiaalained
Kursuse nimetus	Eesti ajalugu lõimituna Eesti ajalooga. Vanade aegade lood I
Klass	10. klass
Kursuse eesmärk	<p>Kursuse eesmärgiks on luua õpilasele arusaam inimühiskonna kujunemisloost ja selle sõlmpunktidest. Kursus loob läbivalt sobivaid paralleele inimühiskonna arengul Euroopas ja Eestis. Käsitlemisele tulevad Vahemere-ruumi antiiktsivilisatsioonide tõus ja langus Vana-Kreeka ja Vana-Rooma näitel, et anda õpilasele arusaam antiiktsivilisatsioonide tähtsusest maailma ajaloos. Õpilased saavad ülevaate tsivilisatsiooni langemisele järgnevatest protsessidest ja keeruliste sotsiaalsete süsteemide (taas)tekkest Eesti näitel. Kursus kulmineerub keskaja lävel, valmistamaks ette radikaalselt üleminekut nii halduskorralduses, ühiskondlikus läbikäimises kui ka kultuurilistes diskursustes.</p>
Kursuse sisu lühikokkuvõte	<p>Teemad:</p> <p>Muinas-Eesti: Antropogenees. Jääaeg ja selle taandumine. Inimasustuse algus Euraasia põhjaosas. Muinasaja allikad ja nende uurimine. Kiviaja arheoloogilised kultuurid Eestis: Kunda kultuur, kammkeraamika kultuur, nõorkeraamika ehk venekirveste kultuur – elanike peamised tegevusalad ning kultuuri iseloomustavad muistised. Pronksiaeg. Asva kultuur. Rauaaeg. Põlispõllundus, kalmed, linnused. Eesti esiaja lõpul. Suhted naabritega: idaslaavlased, balti hõimud, viikingid. Rahvusvaheliste kaubateede kujunemine ja Eesti. Eesti ühiskond esiaja lõpul: sotsiaalne kihistumine.</p>

	<p>Maakonnad ja kihelkonnad. Linnused. Külad ja elamud. Muinasusund ning ristiusu levik Eestis. Muinasusundi seos loodusega. Vanimad teated ristiusu levikust Eestis.</p> <p>Antiikaeg: antiiktsivilisatsioonide tähtsus maailma ajaloos, tunneb ja võrdleb demokraatliku ja aristokraatliku linnriiki. Rooma vabariigi ning keisririigi toimimise põhimõtted. Antiikkultuuri ja Euroopa kultuuri kujunemise seosed.</p> <p>Põhimõtted: Anda õpilastele põhiteadmised Euroopa üldajaloost ja Eesti esiajast ning oskus mõista eri ajaloo perioodide pöördepunkte ning nende kaugeleulatuvaid mõjutusi tänapäeva. Väärtustada eri teooriate ja seisukohtade arvestamise vajadust ajalooliste narratiivide määramisel ning sündmustest kõnelemisel. Õpetada allikakriitikat nii kirjalike kui kujutatavate allikate käsitlemisel (OPVL- mudel).</p> <p>Mõisted ja isikud:</p> <p>Kukruse emand, Svante Pääbo. Kammkeraamika, nörkeraamika, hominiidid, pihukirves, jääaeg, kütid ja korilased, Kunda Lammasmäe, Pulli, Sindi, paleoliitikum, mesoliitikum, neoliitikum, Asva, kivikirstkalmed, tarandkalmed, Salme, muistis. Põhjala ristosjad, ordud Eesti aladel, piiskopid Fulco, Meinhard, Berthold, Albert. Eesti muinasmaakonnad, Riia, Muistne Vabadusvõitlus, Ümera lahing, madisepäeva lahing, jäälahing, Saule lahing, Stensby leping. Kaupo, Lembitu.</p> <p>Kreeka linnriik, polis, demokraatia, aristokraatia, türannia, kodanik. Ajalookirjutus. Filosoofia: Sokrates, Platon, Aristoteles. Hellenism, Aleksander Suur. Rooma vabariik ja keisririik, konsul, senat, patriits, plebei. Rooma õigus. Caesar, Hannibal, Octavianus, Antonius, Romulus, Remus, Tarquinius Hadrianuse vall, Vergilius, Attila.</p>
Lõiming teiste õppeainete ja päriseluga	<p>Õppeained: Euroopa ja maailma geograafia – maadeavastused, liikumise trajektoor, veekogude ja uute kontinentide kaardistamine ning nimede andmine. Kohanemine uute kultuuride ja elu oludega. Maailm on ümmargune, võimalik tiir peale teha.</p>

	<p>Bioloogia – kontinentidevaheline kultuurtaimede levik, võõrliigid, viirushaigused. Inimese areng ja rahvastikuprotsessid.</p> <p>Inimgeograafia – rände põhjused ja tagajärjed (konfliktid, sõjad, looduskatastroofid, usuline tagakiusamine).</p> <p>Kunstiajalugu – antiikaja kunst: arhitektuur, skulptuur ja kujutav kunst, mütoloogia, rahvakultuur, teater.</p> <p>Sport – antiikolümpiamängud. Kehalise aktiivsuse tähtsust tervisliku eluviisi osana eri ajastuil ning meditsiinisaavutuste rolli ühiskonna arengus.</p> <p>Kirjandus – müüdid, “ Ilias”, “Odüsseia”. Väljendid Achilleuse kand, Trooja hobune.</p> <p>Matemaatika – ajaarvamine; matemaatiline kirjaoskus, arvandmete esitlemine ja tõlgendamine (graafikud, tabelid, diagrammid).</p> <p>Seosed päriseluga: TÜ kunstimuuseum ja ajaloomuuseum</p>
Akadeemilise aususe arendamine	<p>Kursuse alguses tutvustatakse õpilastele Miina Härma Gümnaasiumi akadeemilise aususe juhendit. Selgitatakse ausa käitumise põhimõtteid ning ebaausa käitumise tagajärgi. Arutluse kirjutamise eel selgitatakse, mis on plagiaat. Esitluste ja arutluste puhul jälgitakse korrektset viitamist. Kursus lõpeb suulise või kirjaliku arvestusega.</p>
Õppija profiili rakendamine	<p>Uuriv: allikate sh kujutav kunst lugemine/ vaatlemine ja võrdlemine</p> <p>Teadmishimuline: julgustada küsimuste esitamist ja iseseisevalt uuritu analüüsimist.</p> <p>Mõtlev: suuline ja kirjalik arutlemine. Oskus luua seoseid ajalooliste sündmuste ning nende mõjutuste üle tänasesse päeva. Põhjuse ja tagajärje nägemine (arutlus).</p> <p>Suhtlev: oma arvamuse ning seisukohtade sõnastamine, väitlemine ja rollimäng.</p> <p>Põhimõttekindel: vastutuse võtmine, tähtaegadest kinnipidamine ning akadeemiliselt aus lähenemine.</p> <p>Avatud meelega: mõistab Euroopa kultuuri sündi. Väärtustab Euroopa eri piirkondade ajaloo ja kultuuri arengu eripärasid.</p> <p>Hooliv ja julge: oma arvamuse väljendamine, teiste õpilaste ära kuulamine ja respektierimine.</p> <p>Tasakaalustatud: õppetunni materjali järgmiseks tunniks üle lugemine vähendab õpilase koormust arvestusteks õppimisel.</p>

	Peegeldav: perioodi lõpus analüüsib oma uute teadmiste pagasit. Teeb järeldusi, mis läks hästi ning mida tuleb järgmine kord kindlasti parandada. Kirjeldab kõige enam meelde jäänud teemat ja selgitab, miks see just teda kõnetas.
Õpioskuste arendamine	<p>Mõtlemisoskus. Kriitiline mõtlemine: ajaloosündmuste analüüsimine, hindamine, seoste ja järelduste tegemine.</p> <p>Antiikaeg: kultuuripärand maailmale, valitsemise põhimõtted, antiikaja erinevate linnriikide olemus.</p> <p>Sotsiaalsed oskused. Efektne koostöö teistega.</p> <p>Antiikaeg: paaristöö antiikaja filosoofist (ettekanne või tutvustav plakat või filosoofi analüüs õppija profiili põhjal)</p> <p>Digioskused:</p>
Õpitulemused	<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. teab inimkonna kujunemislugu ja maailma asustamist 2. on tutvunud olulisemate kiviaegsete asulakohtadega Eesti alal 3. oskab selgitada Eesti esiaja ühiskonna arengulugu 4. tunneb ning võrdleb demokraatliku ja aristokraatliku linnriigi, Rooma vabariigi ja keisririigi toimimise põhimõtteid. 5. mõistab religiooni ja mütoloogia osa antiikaja inimese maailmapildis 6. teab linnade tekkimise põhjusi ja iseloomustab, kuidas funktsioneeris linnaühiskond. 7. kirjeldada näidete abil antiikkultuuri saavutusi, toob esile seoseid antiikkultuuri ja Euroopa kultuuri kujunemise vahel. 8. valdab oskusi allikate töötamiseks ning hindab neid kriitiliselt.
Hindamine	Perioodi hinne kujuneb: tunnist ja õppekäikudest osavõtust, suuliselt või kirjalikult arvestusest, tunni- ja muuseumi töölehed.
Õppekäigud, külalisesinejad jms	projektid, TÜ Kunstimuuseum
Õppetöö diferentseerimine	Individuaalne õppekava koos eesmärkide seadmise ja refleksiooniga. Õppetöö rikastamine muuseumikülastusega

	Ajaloo-olümpiaad Vajadusel perioodi töö järelevastamine.
Õppematerjalid	Inimene, ühiskond, kultuur. I osa. Mati Laur, Tõnu Tannberg, Mait Kõiv. Avita 2006. Üldajalugu Mait Kõiv, Linda Kaljundi, Mati Laur, Tõnu Tannberg (skaneeritud Teras). Eesti ajaloo õpik gümnaasiumile, I osa. Esiajast Rootsi aja alguseni Aivar Kriiska, Ain Mäesalu, Anti Selart, Inna Põltsam-Jürjo, Pärtel Piirimäe. Avita 2014. Kaardid veebist ja ajaloo atlasest Õpetaja koostatud Google Formsi ja töölehed Õppevideod ja dokumentaalid